

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA I GMINY RUCIANE-NIDA NA ROK 2018

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ruciane-Nida na rok 2018, zwany dalej „Programem”, został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2017 r., poz. 1875, z późn. zm.) w związku z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz.U. z 2017 r., poz. 783, z późn.zm.).

Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych i uwzględnia zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Jego głównym celem jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych oraz związanych z tym problemów społecznych, a w obszarze profilaktyki zapobieganie używaniu wszelkiego rodzaju środków psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież. Narkomania czy uzależnienie środków psychoaktywnych są nie tylko tragedią dla ludzi uzależnionych i ich rodzin, ale również problemem społecznym. Jest to choroba, która wymaga od osób uzależnionych udziału w ambulatoryjnych programach leczenia, bądź w stacjonarnych ośrodkach rehabilitacyjnych. Efektywność leczenia osób uzależnionych od narkotyków jest mała na całym świecie, a więc także i w Polsce, a ryzyko wystąpienia różnego rodzaju poważnych szkód zdrowotnych znacząco wzrasta, zatem zasadnym celem jest prowadzenie działań i finansowanie programów profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie narkomanii w środowisku lokalnym.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Ruciane-Nida opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań

profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te odzwierciedla niniejszy Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych oraz przemocy związanej z uzależnieniem.

Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z „Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”. Wykorzystano również publikację Krajowego Biura ds. Zapobiegania Narkomanii pn. „Zasady tworzenia Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii”.

I. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.).

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ W GMINIE RUCIANE-NIDA

Dla potrzeb opracowania Programu w 2014 roku przeprowadzono Diagnozę Problemów Społecznych w Gminie Ruciane-Nida oraz na bieżąco analizowane były dane w kolejnych latach. Diagnoza i analiza problemów społecznych jest podstawą opracowania celów głównych, szczegółowych i konkretnych zadań Programu.

Uzupełnieniem danych uzyskanych w badaniach są dane jakościowe, które są wynikiem rozmów i zgłaszanych problemów przez: nauczycieli, pedagogów i dyrektorów szkół, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Wnioski z Raportu z diagnozy problemów społecznych Gminy Ruciane - Nida

W podsumowaniu badań przeprowadzonych w Gminie Ruciane-Nida można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostaną również podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające uwagi ze strony władz samorządowych.

Młodzież a inne środki psychoaktywne

Najbardziej popularną wśród uczniów substancją psychoaktywną jest marihuana i haszysz (17,68%). Dość duża część osób, które spróbowały substancji psychoaktywnych, zdecydowało się na połączenie marihuany z alkoholem (7,39%). Zadano również pytanie, czy uczniowie chcieliby kiedyś spróbować którejś z substancji i tutaj ponownie wybór padł na marihuanę (8,71%).

4 osoby próbowały kiedyś sterydów anabolicznych, natomiast część z uczniów miała już do czynienia z tzw. „twardymi” narkotykami, jak kokaina (5 osób), heroina (4 osoby), 7 osób zażywało choć raz leki uspokajające lub nasenne bez recepty.

Marihuana przez niemal 30% uczniów jest uznana za dość łatwą do zdobycia, natomiast leki uspokajające bez recepty ponad 20% określiło jako bardzo łatwe do zdobycia. Za najtrudniej dostępne zostały ocenione kokaina, ecstasy i amfetamina.

Kilkukrotne spróbowanie marihuany lub haszyszu jest uważane za niespełną połowę osób za zachowanie o dużym ryzyku. Około 5% osób myśli, że ich starsze rodzeństwo pali marihuanę lub haszysz, a niecałe 50% jest zdania, że palą ich rówieśnicy.

Jako miejsce, w którym najłatwiej można zdobyć narkotyki, uczniowie uznają dyskoteki i bary oraz mieszkanie dilerów. Badani uważają również, że ich rodzice byłoby mniej pobłażliwi w przypadku palenia marihuany i zżywania ecstasy, niż w przypadku picia alkoholu.

Młodzież, a przemoc

Nieco ponad 30% badanych uczniów jest zdania, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. Podobna liczba osób twierdzi też, że sami padli ofiarą przemocy rówieśniczej. Około 1/5 ankietowanych przyznaje, że sami stosowali przemoc wobec osób w swoim wieku. Około 6% uczniów zaznaczyło, że w ich domu występuje problem przemocy.

Ocena programów profilaktycznych

Tylko połowa zbadanych uczniów brała kiedykolwiek udział w warsztatach profilaktycznych dotyczących szkodliwości substancji psychoaktywnych. Przy czym większość osób ocenia je raczej średnio (49,34%). Tylko 10,82% ankietowanych było bardzo zadowolonych z warsztatów, w których uczestniczyli.

Ocena problemów społecznych na terenie Gminy Ruciane-Nida

Za najważniejszy problem na terenie Gminy mieszkańcy uznali bezrobocie – dla ponad 70% osób jest to problem bardzo ważny. Niewiele mniej osób dostrzega powagę sytuacji w kwestii uzależnienia od alkoholu (53,66%). Najmniejszą wagę mieszkańcy przywiązują problemowi narkotyków (20,12% - problem zupełnie nieważny) i uzależnieniu od Internetu i komputera (20,73% - problem zupełnie nieważny).

Użytki na terenie Gminy Ruciane-Nida

Około połowa ankietowanych jest zdania, że uczniowie stanowią grupę narażoną na kontakt z substancjami psychoaktywnymi. Około 1/3 badanych przyznaje również, że zna osobiście kogoś uzależnionego od narkotyków. Tylko 9,76% badanych deklaruje, że sami brali kiedyś narkotyki.

Bardzo niepokojący jest fakt, że aż 82,32% respondentów zna osoby uzależnione od alkoholu. Natomiast ponad 65% osób słyszała o przypadkach sprzedaży alkoholu nieletnim.

¼ badanych przyznaje również, że czasami zdarzają się sytuacje prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwym, natomiast tyle samo osób twierdzi, że zdarza się to rzadko.

Około połowa ankietowanych przyznaje, że zdarza im się czasami widywać osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych, t.j. parki, klatki schodowe i przystanki. Trzy z badanych osób zaznaczyły, że piją alkohol codziennie, natomiast 28,05% badanych spożywa napoje alkoholowe kilka razy w miesiącu. Ponad 86% badanych jest narażonych na wdychanie dymu tytoniowego, gdyż osoby w ich otoczeniu palą. Natomiast niemal 40% przyznaje, że sami palą codziennie.

Zdecydowana większość badanych (82,93%) jest przeciwko legalizacji „miękkich” narkotyków, takich jak marihuana. Nie zgadzają się oni również (94,51%) na bardziej wyrozumiałe podejście do osób przychodzących pod wpływem alkoholu do pracy. Zdaniem badanych (93,90%), alkohol zawarty w piwie jest równie szkodliwy, co alkohol zawarty w wódce. Podobnie wygląda też ich zdanie na temat umożliwienia nieletnim kupowania papierosów – 93,90% osób jest przeciwnych.

III. CELE PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ruciane-Nida na 2018 rok jest profilaktyka oraz ograniczenie dostępności używania narkotyków poprzez podejmowanie różnorodnych działań prowadzonych na terenie gminy. Program ma na celu zapobieganie powstawaniu problemów związanych z uzależnieniem poprzez:

- 1) Prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej;
- 2) Leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych.

IV. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU

Program określa działania w zakresie profilaktyki, promocji zdrowia oraz minimalizacji szkód związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez mieszkańców gminy.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od narkotyków oraz zagrożonych uzależnieniem:

- 1) Świadczenie poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego oraz prawnego dla mieszkańców,
- 2) Finansowanie zatrudnienia specjalistów udzielających pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin (psycholog, terapeuta uzależnień, radca prawny);
- 3) Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszury, ulotki) dla klientów punktu konsultacyjnego, psychologa oraz instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii;
- 4) Wspieranie działalności grup samopomocowych;

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej:

Pomoc rodzinom z problemem narkotykowym poprzez:

- 1) Współdziałanie z odpowiednimi instytucjami mogącymi zapewnić pomoc psychologiczną, terapeutyczną i prawną;
- 2) Przekazywanie informacji na temat placówek, grup terapeutycznych, publicznych ośrodków zamkniętych osobom uzależnionych i ich rodzinom

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- 1) Realizowanie na terenie szkół programów oraz spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, dostosowanych do potrzeb konkretnej placówki;
- 2) Organizowanie warsztatów, pogadanek profilaktyczno-edukacyjnych, wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych, promujących zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży;
- 3) Wspieranie i finansowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem zagospodarowania czasu wolnego, prowadzenia zajęć pozalekcyjnych (zajęcia sportowe, koła zainteresowań i inne, w tym finansowanie osób prowadzących te zajęcia);
- 4) Wspieranie szkół podczas podejmowania działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców;
- 5) Angażowanie się w realizację ogólnopolskich kampanii tematycznych oraz kampanii lokalnych, dotyczących profilaktyki uzależnień np. Zachowaj Trzeźwy Umysł, Postaw na Rodzinę;

- 6) Edukacja publiczna w zakresie problematyki narkotykowej (aktywna współpraca z lokalnymi mediami, zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy) ;
  - 7) Wspieranie edukacji osób podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii poprzez zakup specjalistycznych publikacji i czasopism;
  - 8) Organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji dla osób realizujących zadania gminne, dotyczące przeciwdziałania narkomanii, mechanizmów uzależnień oraz wczesnej interwencji;
  - 9) Inne działania z zakresu profilaktyki.
- 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii:**
- 1) Współpraca służąca przeciwdziałaniu problemom narkomanii poprzez wymianę informacji, konsultacje, wspólne inicjatywy na rzecz profilaktyki, w szczególności na rzecz promocji i realizacji działań w tym zakresie;
  - 2) Udzielanie wsparcia i pomocy merytorycznej stowarzyszeniom, organizacjom pozarządowym, instytucjom i osobom fizycznym dla lokalnych inicjatyw w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom narkomanii;
  - 3) Współdziałanie z Policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych, m.in. poprzez kontrolę miejsc szczególnie narażonych na działalność dealerów narkotykowych.
- 5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i członkom ich rodzin:**
- 1) Praca socjalna realizowana przez pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej;
  - 2) Pomoc w integracji społecznej osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin, w tym organizowanie dla rodzin zajęć, ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowania, które mogą utrudniać reintegrację społeczną.

V. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW NARKOMANII

Realizatorem zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ruciane-Nida jest Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty działające w obszarze pomocy społecznej.

Partnerami niniejszego Programu są:

- 1) Urząd Miasta i Gminy Ruciane-Nida;
- 2) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 3) Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 4) Komisariat Policji;
- 5) Jednostki oświatowe;
- 6) Instytucje zaangażowane w działalność na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.

VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

L.p.	Treść zadania	Wykonawca zadania	Czas trwania
1.	1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, w tym zakup ulotek i	1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Cały rok

	<p>broszur terapeutycznych oraz materiałów w ramach kampanii profilaktycznych.</p> <p>2. pomoc osobom uzależnionym od narkotyków i zagrożonych uzależnieniem oraz członkom ich rodzin poprzez prowadzenie punktów konsultacyjnych i psychologicznych.</p>	<p>2. Zespół Interdyscyplinarny.</p> <p>3. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.</p>	
2.	<p>Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii poprzez realizowanie programów, warsztatów, pogadek profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.</p>	<p>1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>3. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.</p> <p>3. Jednostki oświatowe.</p>	Cały rok
3.	<p>Podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań na rzecz przeciwdziałania narkomanii poprzez udział w szkoleniach, konferencjach oraz naradach dotyczących rozwiązywania problemów narkomanii.</p>	<p>1.Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>2.Pedagodzy szkolni, nauczyciele, terapeuci.</p>	Cały rok

VII. FINANSOWANIE

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Ruciane-Nida pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.